

5.17. ERITUS-ELUNDID

Sa sööd, jood ja hingad iga päev.

Toidu ja joogi seedimisel tekivad kehas jääk-ained.

Ka sisse-hingatud õhu ära-kasutamisel tekivad jääk-ained.

Jääk-ained on ained, mida keha ei vaja.

Jääkained võivad olla **vedelad**, **tahked** või **gaasilised**.

Jääkained tulevad kehast välja eritus-elundite kaudu.

Eritus-elundid on **neerud**, **kuse-põis**, **pära-sool**, **kopsud** ja **nahk**.

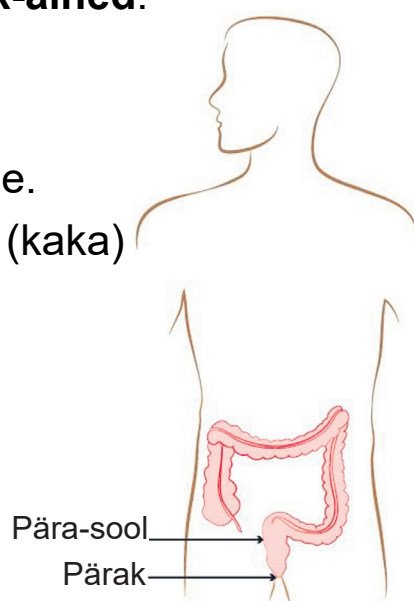
Toidu seedimisel tekivad **tahked jääk-ained**.

Sel juhul ei ole organism kogu

söödud toitu ära kasutanud.

Tahked jäägid kogunevad pära-soolde.

Sealt väljuvad tahked jäägid ehk **roe** (kaka) päraku kaudu.

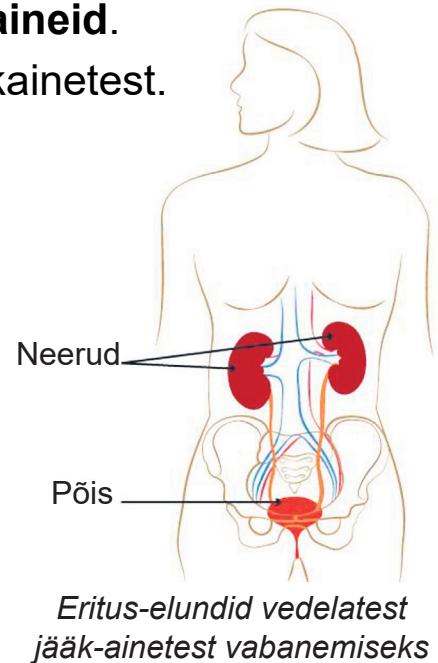

*Eritus-elundid tahketest
jääk-ainetest vabanemiseks*

Vedelike joomine tekitab **vedelaid jääk-aineid**.
Neerud puhastavad keha vedelatest jääkainetest.

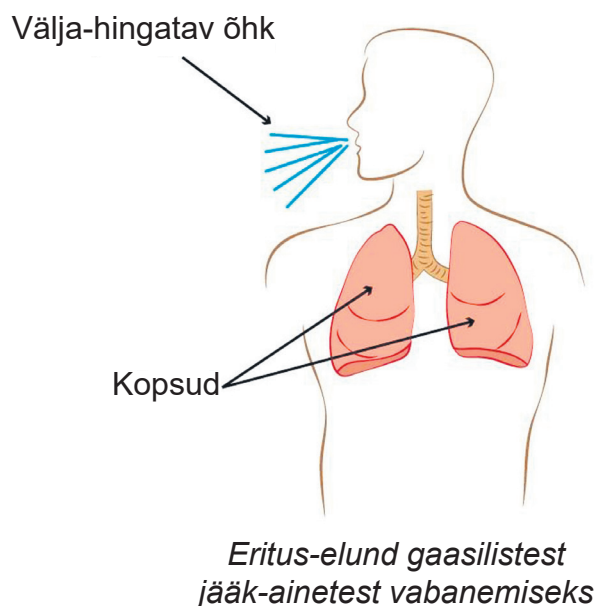
Liigne vedelik koguneb kuse-põide.
Kuse-põide kogunenud vedelikku
nimetame **uriiniks**.

Uriin väljub kehast
urineerides ehk pissides.

Vedel jääkaine on ka **higi**.
Higi väljub kehast naha kaudu.
Nahk on samuti eritus-elund.
Naha kaudu vabaneb keha vedelatest jääkidest.

Hingamise tulemusel tekivad **gaasilised jääk-ained**.
Inimese kehas tekib **süsi-happe-gaas**.
Süsihappe-gaas on jääkaine, mis on vaja kehast välja saada.
Süsihappe-gaas eraldub kehast kopsude kaudu välja-hingamisel.

Ülesanne 1

1. Ühenda lause algus sobiva lõpuga.

- Süües tekivad gaasilised jääkained.
- Juues tekivad vedelad jääkained.
- Hingates tekivad tahked jääkained.

2. Loe saadud laused.

Ülesanne 2

1. Mis on tahked, vedelad ja gaasilised jääkained?

2. Kirjuta tabelisse.

TAHKED JÄÄK-AINED	VEDELAD JÄÄK-AINED	GAASILISED JÄÄK-AINED
1)	1)	1)
	2)	

Ülesanne 3

1. Loe sõnad.

*nahk, ei vaja, neerud, kopsud,
pära-sool, eritus-elundid, kuse-põis*

2. Loe laused.

3. Täida lüngad sobivate sõnadega.

Kirjuta sõnad õiges vormis.

1) Jääk-ained on ained, mida keha enam

.....

2) Jääk-ainetest aitavad vabaneda

.....

3) Tahked jäägid eralduvad kaudu.

4) Vedelad jäägid eralduvad ,

..... ja kaudu.

5) Gaasilised jäägid eralduvad
kaudu.

4. Loe saadud laused.

5. Kirjuta laused oma vihikusse.

Pea meeles!

Jääk-ained on tahked, vedelad ja gaasilised.

Jääk-ainetest vabaneb inimene eritus-elundite abil.

Eritus-elundid on pära-sool, neerud, kuse-põis, nahk ja kopsud.